

Sygn. akt VIA Ca 820/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA – Krystyna Karolus – Franczyk (spr.)

Sędzia SA – Anna Orłowska

Sędzia SA – Regina Owczarek – Jędrasik

Protokolant – sekr. sąd. Agnieszka Janik

po rozpoznaniu w dniu 21 listopada 2012 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) w W.

przeciwko J. K.

o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 16 lutego 2012 r.

sygn. akt XVII AmC 1073/11

oddala apelację.

Sygn. akt VI A Ca 820/12

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów wyrokiem z 16 lutego 2012 r. uwzględnił powództwo Stowarzyszenia (...), uznając za niedozwolone i zakazując pozwanemu J. K. wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści: "Zwracany w trybie opisanym w § 23 Regulaminu towar zostanie przyjęty przez sklep (...) tylko wtedy, gdy będzie znajdować się w oryginalnym, nieuszkodzonym, niesklejonym taśmą opakowaniu", orzekł o kosztach i zarządził publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany prowadzi działalność gospodarczą, w ramach której oferuje do sprzedaży towary za pośrednictwem witryny internetowej pod adresem _ (...). W działalności tej posługuje się wzorcem umowy o nazwie „Regulamin Sklepu Internetowego (...) (wzorzec umowy - k. 16-28). W części wzorca zatytułowanej „Odstąpienie od umowy” w § 24 w pkt 1 znajduje się postanowienie o treści „Zwracany w trybie opisanym w § 23 Regulaminu towar zostanie przyjęty przez sklep (...) tylko wtedy, gdy będzie znajdować się w oryginalnym, nieuszkodzonym, niesklejonym taśmą opakowaniu,

a stan samego towaru pozostanie niezmienny w stosunku do stanu pierwotnego tzn. w stosunku do stanu w jakim otrzymał go kupujący".

Ponadto, § 9 pkt 1 i 4 stanowią:

"1. Po złożeniu zamówienia Klient otrzymuje (...) maila z linkiem aktywacyjnym.

4. Kliknięcie na link aktywacyjny powoduje akceptację postanowień niniejszego regulaminu i z chwilą otrzymania potwierdzenia przez sklep (...) dochodzi do zawarcia umowy sprzedaży towarów znajdujących się na zamówieniu (...)".

Sąd Okręgowy uznał powództwo za zasadne w świetle przepisu art. 385¹ k.c.

Analizowana klauzula umowna nie była uzgadniana indywidualnie z konsumentami, o czym świadczy jej stanowcze sformułowanie oraz konieczność zaakceptowania wzorca umowy w całości w procesie składania zamówienia (co wynika z § 9 pkt 1 i 4 wzorca umowy). Zakwestionowane postanowienie nie dotyczy także głównych świadczeń stron, bowiem reguluje jedynie uprawnienie konsumenta do odstąpienia od umowy w trybie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. nr 22, poz. 271 ze zm.). Powyższych ocen pozwany nie kwestionował.

Dokonując analizy zakwestionowanej klauzuli umownej, Sąd stwierdził, że pozostaje ona w sprzeczności z dobrymi obyczajami i w konsekwencji rażąco narusza interesy konsumentów.

Ze względu na charakter działalności gospodarczej prowadzonej przez pozwanego należy zakwalifikować zawierane przez niego umowy z konsumentami jako umowy na odległość. Zgodnie z art. 6 ust. 1 o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, umowy zawierane z konsumentem bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, są umowami na odległość, jeżeli kontrahentem konsumenta jest przedsiębiorca, który w taki sposób zorganizował swoją działalność.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 w zw. z art. 10 ust. 1 ustawy, konsument, który zawarł umowę na odległość, może od niej odstąpić bez podania przyczyn, składając stosowne oświadczenie na piśmie w terminie dziesięciu dni, licząc od dnia wydania rzeczy. Wystarczające do tego jest wysłanie oświadczenia przed upływem terminu. Taki tryb reguluje m.in. wzorzec umowy stosowany przez pozwanego i do niego właśnie odnosi się zakwestionowane postanowienie umowy. Na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy, w razie odstąpienia umowa jest uważana za niezawartą, a konsument jest zwolniony z wszelkich zobowiązań. To, co strony świadczyły, ulega zwrotowi w stanie niezmiennym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu.

Wprowadzenie do polskiego systemu prawnego regulacji dotyczących umów na odległość wynika z Dyrektywy 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 maja 1997 r. w sprawie ochrony konsumentów w przypadku umów zawieranych na odległość (Dz. Urz. UE L 97/144/19). W pkt 14 preambuły tego aktu wskazano, że konsument nie ma możliwości zobaczenia produktu w rzeczywistości, wobec czego należy wprowadzić przepis nadający konsumentowi prawo odstąpienia od umowy. W tym duchu należy również interpretować rodzime przepisy implementujące tę dyrektywę. Konsument nabywający towar przy użyciu środka porozumiewania się na odległość, jakim jest platforma aukcyjna, ma ograniczone możliwości zbadania właściwości przedmiotu sprzedaży. Prezentowane zdjęcia oraz opis słowny mogą przekazać konsumentom jedynie wycinek informacji o towarze. Jedynie zapoznanie się z nim bezpośrednio pozwala na pełne przekonanie się co do jego właściwości. Dopiero w takiej sytuacji konsument znajduje się w sytuacji porównywalnej do nabywania towaru w sposób tradycyjny, np. w sklepie.

Zapewnieniu możliwości zbadania zakupionego na odległość towaru miało służyć uchwalenie powyższej dyrektywy, a za nią ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. Konsumentowi został zagwarantowany 10-dniowy termin na odstąpienie od umowy, aby mógł on w tym czasie porównać swoje oczekiwania co do produktu z rzeczywistością.

Tymczasem postanowienie umowne stosowane przez pozwanego w obrocie z konsumentami przeczy celom przywoływanych aktów prawnych. Wymóg odesłania towaru w oryginalnym, nieuszkodzonym i niesklejonym taśmą opakowaniu oznacza, że konsument nie może się z nim zapoznać, bowiem w momencie wyjęcia go z opakowania straci uprawnienie do odstąpienia od umowy. Natomiast aby móc podjąć świadomą decyzję co do zakupu towaru, konsument musi mieć możliwość zapoznania się z jego właściwościami, a nie jest możliwe uczynienie tego bez wyjęcia go z opakowania.

W konsekwencji, za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać narzucenie konsumentowi podejmowania decyzji co do ewentualnego odstąpienia od umowy bez możliwości zapoznania się z nabywanym towarem. Postanowienie to stanowi wyraz wykorzystywania przewagi przedsiębiorcy nad słabszą stroną stosunku zobowiązaniowego. Narusza ono w sposób rażący interesy konsumentów, bowiem w wyniku jego zastosowania może się okazać, że po odpakowaniu towaru nie spełniającego ich oczekiwań, będą oni pozbawieni możliwości odstąpienia od umowy. Postanowienie stosowane przez pozwanego czyni z przyznanego konsumentom ustawowo prawa jedynie jego pozór.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, że ukształtowanie obowiązków konsumentów w spornym postanowieniu nastąpiło w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, który narusza rażąco ich interesy (art. 385¹ § 1 kc), zatem są to postanowienia niedozwolone i zakazał wykorzystywania w obrocie z konsumentami zakwestionowanej w pozwie klauzuli umownej na podstawie art. 479⁴² § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 108 § 1 k.p.c. obciążając nimi zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. pozwanego stosownie do wyniku sporu. Na podstawie art. 98 § 3 w zw. z art. 99 k.p.c. na koszty te złożyły się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 360 zł określonej w § 14 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r., nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Opłatą sądową w wysokości 600 zł, od wniesienia której powód był zwolniony, Sąd postanowił obciążyć pozwanego na podstawie art. 26 ust 1 pkt 6 oraz art. 113 ust. 4 w zw. z art. 96 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 r., nr 167, poz. 1398 ze zm.).

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym zarządzono na podstawie art. 479⁴⁴ § 1 k.p.c., obciążając kosztami pozwanego.

Od powyższego wyroku złożył apelację pozwany.

Zaskarżył wyrok zarzucając mu naruszenie art. 6 k.c. poprzez nieudowodnienie powództwa, oraz wymienionych przepisów k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów, bezzasadne pominięcie twierdzeń pozwanego oraz zaniechanie weryfikacji, czy od zaprzestania stosowania wzorca nie minęło 6 miesięcy.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Zarzut bezzasadnego pominięcia twierdzeń pozwanego jest gołosłowny. Pozwany nie stawiał się na jedyną rozprawę i nie był przesłuchiwany, zatem w sprawie Sąd Okręgowy nie mógł ocenić jakichkolwiek jego osobistych twierdzeń.

Zarzut nieudowodnienia powództwa wobec oparcia rozstrzygnięcia na niepoświadczonej kserokopii treści dokumentu – regulaminu nie jest zasadny. Powód dołączył do pozwu treść regulaminu, który uzyskał ze strony internetowej sklepu pozwanego. Pozwany zgłosił zarzut niepoświadczenia treści regulaminu przez powoda dopiero w piśmie procesowym z 21 stycznia 2012 r. (k. 41), a nie w odpowiedzi na pozew z 14 kwietnia 2012 r. (k. 31), do czego był zobowiązany art. 479¹⁴ § 2 k.p.c., obowiązującym aż do maja 2012 r.

Kwestionowany przez pozwanego regulamin jest dokumentem prywatnym wytworzonym przez niego, zatem w sprawie ma zastosowanie art. 253 k.p.c. Nakłada on właśnie na pozwanego obowiązek wykazania, czy i jakie elementy wydruku dołączonego do pozwu kwestionuje. Przepis nie dopuszcza przerzucenia ciężaru dowodu w tym zakresie na powoda.

Ciężar dowodu w zakresie wykazania, że od zaprzestania stosowania wzorca minęło 6 miesięcy (art. 479³⁹ k.p.c.) również obciąża pozwanego, gdyż zastosowanie tego przepisu prowadziło do oddalenia powództwa, zatem z tego faktu pozwany wywodziłby korzystne dla siebie skutki prawne.

Analizując kwestionowane postanowienie regulaminu należy w całości podzielić ocenę dokonaną przez Sąd Okręgowy. Specyfika umów na odległość wymaga zapewnienia konsumentowi, który nie ma możliwości osobistego zapoznania się z cechami nabywanego towaru, szczególnej ochrony i ułatwień w odstąpieniu od umowy, gdy towar nie spełnia cech, o których zapewniał przedsiębiorca. Wymóg odesłania towaru w oryginalnym, nieuszkodzonym i niesklejonym opakowaniu uniemożliwia nabywcy dokonanie takiej oceny, zmuszając go do kupna towaru, nawet gdy ten okaże się wadliwy i uniemożliwiając skuteczne odstąpienie od umowy. Stanowi wyraz niedozwolonego wykorzystania przewagi przedsiębiorcy nad konsumentem, narusza prawa konsumenta i stanowi, że możliwość zapoznania się z towarem i decyzja co do odstąpienia od umowy jest prawem jedynie pozornym.

Sąd Apelacyjny w całości podziela ocenę prawną i stanowisko Sądu Okręgowego, przyjmując je za swoje.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.